

Spini, die in Hongarije, Z. O. Europa en Midden-Azië voorkomt. Uit deze drie kweekte genoemde heer verschillende bastaarden, die een eigenaardig licht kunnen werpen op het ontstaan der soorten het begrip „soort” en de standvastigheid daarvan.

Dit artikeltje lag al een poos in portefeuille toen mijn aandacht bij het doorbladeren van jaargang VII van „de Levende Natuur” werd getroffen door

een stuk van den Heer Klokman, die daarin aan-geeft, hoe men *Saturnia Pyri* kan vervroegen, waardoor men reeds vlinders in Februari kan hebben, zoodat vele onderwijzers dus nog in staat zouden zijn aan hunne leerlingen vóór het vertrek uit de klasse, waarin ze de verpoping zagen, de ontpopping te toonen. Zie „de Levende Natuur” 1902/03 blz. 109.

Ambt-Doetinchem, Dec. 1907.

A. JOMAN.

LANDGENOOTEN IN DEN VREEMDE.

De Amerikaansche vloot is weer afgereisd uit de baai van Monterey en de kleine, kwalijk riekende motorbootjes, die snorrend en puffend om en tusschen de groote witte gevaarten gleden en dozijnen nieuwsgierigen van en naar de wal brachten, hebben zich weer op de badplaatsen verzameld.

De aalscholvers, die bij het eerste saluutschot naar hun broedplaats zijn gevlucht, wagen het weer, zich op hun eigen rotseilandje voor 't laboratorium te komen zonnen.

Tot zoolang hebben ze 't zonder vaste vergaderplaats moeten doen; want een aalscholver is een beest met stellige beginselen, en, indien een bepaalde rots geschikt is als 'n plek om natte vleugels te drogen, en veel geschikter als eenige andere in de baai, om een of andere onnaspeurlijke aalscholverreden, dan zwemt zoo'n schollebaar liever nog een eindje nat rond, dan zich op een van de genegeerde rotsen te zetten.

Ze komen 's morgens weer geregeld opzetten, hun lange lichaam als een plank gestrekt, bij tweeën en drieën moeizaam en zwaar vliegend, laag boven de vlakke zee. Op een behendige vlucht kunnen ze niet roemen; overschiet er eens een zijn doel of ziet hij geen kans in 't gedrang een plaatsje te vinden voor zijn krampachtig laaggestrekte voeten, dan is het tien tegen een, dat hij eenvoudig in de zee ploft en zwemmend een klimmend een plekje zoekt, waar hij z'n vleugels op zij uit kan steken. Je ziet ze dan zitten waaieren, in een bedaard tempo, nu en dan draaiend, om wat meer van de wind te profiteeren. Meest zitten er een stuk of twintig, soms wel een dikke veertig, maar dan zijn ook zoowat alle zitplaatsen bovenop bezet, en gaan de later komenden zich met de hellingen en de lagere punten vergenoegen.

Schuw zijn ze niet. Als ik met laagwater uit ga op de rotsen om een portie zeeëgels, dan kan ik kalm hun eiland voorbijgaan, zonder dat een ook maar van houding verandert. Twee jongen, met

grijs donspluis nog aan de veertoppen, die zich elk aan een kant van mijn paadje hadden opgesteld, elk op een steen, geen twee meter uit elkaar, toonden levendige belangstelling in mijn papiermaché emmer. Een ging zoover, een lange slier roodwier van het hengsel te trekken, toen 'k hem mijn buit voorhield. Met z'n omgedraaide nek en felle groene oogen zag hij er uit als de verpersoonlijkte nieuwsgierigheid.

Zwemmen gaat hen al even zwaar af als loopen. Met hun diepliggend lichaam en platte, op 't water liggende staart geven ze de indruk van een verdwaalde, halfverdrongen landvogel, een kip of een kraai, die een lief ding zou geven, om op de vaste grond terug te zijn.

Maar onder water zijn ze in hun element.

Het zeewater in de baai is glashelder. Als je bovenop de eerste rotsklomp, die met lage eb bereikbaar is, gaat zitten, op een uitspringende plaat, met de zon in de rug, en een flinke portie geduld, dan zie je vaak een schollebaar, die een meter of vijf verder gedoken is, als een zwarte visch, roeiend met beide vleugels, recht op de rots aanstuiven, en onder de overhangende blokken verdwijnen, om aan de andere kant boven te komen, het lijkt wel een kurk, van de bodem losgemaakt; net of 't beest het niet kan verhinderen, dat hij, flop, aan de oppervlakte ligt. En ze duiken met succes. 't Inslikken van de soms belangrijk groote visch kost vaak heel wat inspanning. Ik heb een hijgende vogel met 'n flinke vischstaart uit de bek, op de rots zien klauteren, om nog eens en nog eens van 't begin af te trachten de veel te groote hap te verzwelgen. Tegen zooveel volharding is weinig visch bestand.

Onze buurman, een rentenier met een hengel en een nooit naar verdienste beloonde ijver in visch-sport, klaagt, dat de zwartrokken hem alle visch achter 't huis wegvangen.

Maar ik verdenk de methode van de dikke man. Met twee lange touwen, elk met 'n haak en een mossel, die ergens tusschen de keien ligt, vermaakt

hij zich de halve dag. Blijft op z'n veranda zitten, en onderwijst terwijl zijn groene papegaai in 't zeggen van „Come Jack, Come Jack!“ wat hem al heel aardig afgaat. Volgens de baas van 't beestje zegt dat gruwel al drie jaar lang niets als „Come Jack“ en geen woord meer.

De twee touwen met drijvende mosselen leveren haast zonder uitzondering krabben. Meest kleine paarse met lichtgroene lijntekening op het schild, een enkele maal een groote rose van een pond of vier. Als er eens wat anders boven komt, wordt dat ons altijd vertoond, dan komt de gelukkige visscher met een jampotje, een portie rechtmatige trots en de vangst in een emmer over de heining, terwijl het groene beest opgetogen zit te „Come Jackeren.“ De laatste maal hebben we een armlange octopus voor hem op formol gezet in een tweeliter-flesch, die er net mee gevuld was. Al die schatten gaan, nadat de bureu er allen van genoten hebben, naar z'n broer de dokter, die „great“ is in „die dingen.“

De zilvermeeuwen zijn minder kieskeurig in hun zitplaatsen.

Op de aalscholverrots is meest geen plaats en de bedaarde stamgasten zijn ook niet bijster op het gezelschap van de ruziënde meeuwen gesteld. Alle zwarte snavels gaan naar boven als een meeuw aanstalten maakt om te komen zitten, maar gaat de nieuwkomer kalm zijn gang, trots alle demonstraties, dan is 't „even goede vrienden.“

Maar één meeuw beduidt zes meer, die door nummer een afgehouden worden, en in 't geschermtsel gaat menige geërgerde schollebaar in zee. Dat is ook een weinig elegante vertooning. Twee vleugelslagen en een spattende plons.

Ook de meeste zilvermeeuwen achter 't laboratorium zijn jongen, de ouden hebben nog kinderen te verzorgen.

Een enkele maal loopt er ook wel eens een jonge, piepend en keffend rond, om gevoederd te worden, tot vader of moeder zich over hem ontfermt. De meeste jongen zijn in vluchten van vijftig gecombineerd, altijd klaar voor een spelletje.

Een kraai, die op heremietkreeften uit is, wordt soms ver landwaarts in gevolgd, een hondje dat keffend naar de groote vlugge vogels springt op het steenige strand, is een heel amusement. Handig maken ze zelfs van een zwakke wind gebruik, om zich van een rotspunt recht omhoog te laten heffen, een kunstje, waarin ook kraaien het ver kunnen brengen. De meeuwen en aalscholvers worden hier door de wet beschermd, om hun diensten als opruimers van het op Amerikaansche wijze in zee gestorte vuilnis. De meeuwen laat ik gelden, in groote vluchten zijn ze altijd bij de vuilniskokers te vinden, maar ik betwijfel het, of de aalscholvers

zich veel moeite zullen geven met groenteblijjes en straatvuil.

Zooals te verwachten was, is ook de broedplaats van de aalscholvers heel beperkt. Een uitspringend schiereiland bevat de heele kolonie. 't Is niet gemakkelijk tot de nesten door te dringen, omdat de hopen, waarin ze bevat zijn, alleen bij laag water toegankelijk zijn.

Ik heb dan ook maar één nest kunnen bereiken. een kniehoog takkengebouw in een spleet met vijf naakte, blinde jongen.

De moeder maakte geen aanstalten, het nest te verlaten, bleef op de rand naar me zitten pikken.

Waar de dieren al die stokken nog bij elkaar zoeken? Blijkbaar uit de zee, getuige de triumphtelijk met takken rondzwemmenden aalscholvers die nu er dan 't Laboratorium passeeren. De zilvermeeuwen zijn meer over de rotsen van 't schiereiland verdeeld. Aan nestbouw doen ze niet veel. De jongen, meest een of twee, zitten soms op een randje, zoo smal, dat je je verwondert, hoe ze er hun evenwicht kunnen bewaren. De ouderen, die de nesten al hebben verlaten, scharrelen langs het strand rond en verstoppelen zich zoo goed mogelijk, op de klassieke struisvogelmanier.

Mijn derde landgenoot eindelijk is de alom vertegenwoordigde huismusch. Wonderlijk genoeg is hij hier in de minderheid gebleven, zelfs in de steden en dorpen. De weinige gunstige broedplaatsen, die de met plankjes gedekte huizen bieden, blijven alle door de aardige huisvinken bezet, de musch concurreert hier niet, zooals in de oostelijke staten, met huisvink en bluebird, als huisvogel, maar heeft zich in Californië en heele nieuwe nestgewoonte eigengemaakt. Evenals de ruziënde agressieve blackbirds broedt onze vrind hier in kleine kolonies in de zware dennen en cypressen.

Een cypressenlaantje dat ik hier viermaal daags passeer, verheugt zich in zoo'n gemengde kolonie. Twee groote, zwarte dennen, die hoog boven de cypressen uitstaan, hebben in de loop der jaren alle takken en takjes in 't laantje met hun afgeworpen naaldenparen behangen. Met de lange afhangende baardmossen, hebben die naaldenmassa's van de in één vlak gegroeide cypres-takken ondoorzichtbare massa's gemaakt; en waar twee van zulke lagen dicht op elkaar hangen, daar huizen de musschen. Een dergelijk steuntje hebben ze wel noodig, erg handige bouwers zijn ze niet. De lange baardmossen leveren ook een ideaal nestmateriaal, voor een dergelijke doortastende vogel, die niet van half werk, en niet van treuzelen houdt. Een musch lacht om een paardenhaar, en om een worteltje van gras als bouwstoffen. Neen, dan liever een stuk of drie heele stroohalmen met de aren er aan, of

een handvol houtwol, dat is pas een vracht voor 'n fatsoenlijke musch.

Ik herinner me een ijverige musch in mijn Santpoortsche volière, die een kanarie als vrouw had. Die twee bouwden samen een nest. De bedoeling van zijn vrouw was blijkbaar op de bodem van een leege bloempot, die op 'n plank in de binnenvolière stond, zoo wat veertjes en draadjes te brengen. Maar daar kwam de musch niet in, voor elk veertje dat zij aanbracht haalde hij een vracht mos en houtwol, die amper door het vlieggat van 't schuurtje kon. Zoo werkte hij in twee dagen een volle emmer stroo, mos, houtwol en papiersnippers naar binnen, en slaagde er ten slotte naar genoeg in, de toren tot aan de zoldering op te trekken, nauwelijks een holte latend voor zijn vrouw, om in om te draaien.

De huismusch is voor eenige jaren uit Europa hier ingevoerd, in de oostelijke staten; als nuttig voor de landbouw, meen ik. Het uitbreidingsvermogen, en de productiviteit van 't beest blijken, dunkt me, overtuigend uit de omstandigheid dat hij veilig over de Rocky Mountains in deze westelijke landen is aangeland, terwijl verder de vogelfauna ten Oosten en ten Westen van dat gebergte zoo totaal verschilt. Ik kan me niet denken, dat de practische Amerikanen het dier na de ontdekkingen in 't Oosten naar 't Westen zouden hebben overgebracht. De spreekw., een andere importatie van twijfelachtige waarde, heeft nooit zulk een uitbreiding gekregen.

AREND L. HAGEDOORN.

DE FLAMINGO.

(*Phoenicopterus ruber L.*)

Wie zich den eindeloos langen weg wil getroosten, die op het eiland Bonaire ¹⁾ van de hoofdplaats Kralendijk in zuidelijke richting voert, komt ten langen leste aan de Salignes van de *Zout- en Cultuurmaatschappij „Bonaire”*. Misschien ook leidt, bij een bezoek aan dat eiland, uw eigen nieuwsgierigheid of een vriendelijk aanbod, of beiden, uw weg noordwaarts naar het afgelegen dorp Rincón. Van hieruit bereikt men binnen één uur weer andere zoutpannen, behorende bij de plantage Slagbaai. Bij scherp rondzien zult ge in de nabijheid van beide salignes ver weg in de lagunen een gloedroode lichtstreep tegen den glooienden oever- of het blauwe zeevlak zien afgeteekend. Dat zijn de lange rijen van flamingo's, die daar rustig staan of met afgestapen tred op den ondiepen bodem voortschrijven. Het is een vogelsoort, die ge op de andere Nederlandsche West-Indische eilanden tevergeefs zult zoeken. Zelden zal men in de ge-

legenheid zijn een vogel te zien van zulk een zeldzame pracht en eigenaardigen lichaamsbouw.

De Flamingo (*Phoenicopterus ruber L.*) behoort, zooals sinds 1877 door Prof. Reichenow schijnt uitgemaakt, tot de klasse der steltloopers. Andere natuuronderzoekers meenden in zijn eigenaardigen snavel, de zwemvliezen tusschen de drie voorteenen, de hoornplaatjes aan den rand van den bek gelijk de eenden, voldoende karakteristieke kenteekenen te vinden, om hem onder de zwemvogels te rangschikken. Wil men een vergelijking maken, dan komt, volgens den reeds genoemden geleerde, de flamingo nog het meest den lepelaar en den ibis nabij. Ook de heer H. van Kol (in zijn werk: *Naar de Antillen en Venezuela*, blz. 233) zag ze op zijn gedenkwaardigen tocht den 7^{den} Mei 1903 van Slagbaai naar Rincón werkelijk voor deze laatsten aan: „Groote roode ibissen stonden roerloos op één poot te loeren.”

Onder alle bekende vogels treft men er geen enkelen aan met zulke lange en dunne pooten, die rood van kleur zijn. Het lichaam is slank, de hals buitengemeen lang, lenig en buigzaam als een gutta-perchabuis. In het eerste jaar zijn de veeren grauwwit van kleur, doch ze nemen, naar mate hij volwassen en ouder wordt, een rozenroode, aan de vleugels een karmijnroode tint aan. Aan die vuurroode kleur dankt de flamingo zijn naam. De slagpennen zijn zwart. Zeer opmerkelijk is eveneens de vorm van den bek, die geheel en al afwijkt van die van alle andere vogels. Op het midden is deze met een stompen hoek benedenwaarts gebogen. De bovenkaak is veel kleiner, smaller, ja plat zelfs, vergeleken bij de benedenkaak en beide zonder tanden. Vóór aan de punt is de snavel zwart, achter tegen den kop lichtrood. Ofschoon men niet kan zeggen, dat er op Bonaire geregeld jacht op hem gemaakt wordt, weet men u toch wel te verzekeren, dat het vleesch, vooral van den jongen vogel, fijn en smakelijk is. De gastronomen onder de oude Romeinen wisten al, dat vooral de tong een uitgezochte lekkernij was. Ook nu nog, zegt men, komt de flamingo-tong te Baku aan de Kaspische zee geregeld aan de markt en wordt door fijnproevers gaarne met 25 kopek per stuk (één kopek is bijna 2 cts.) betaald. Ze worden geroosterd gegeten.

Volgens den Duitschen natuuronderzoeker Brehm bedraagt de hoogte van een volwassen vogel tot aan den rug 1.30 M., (het wijfje is iets kleiner), de afstand van den staart tot aan den kop 1.60 M., Ofschoon in sommige landen, b.v. op Sicilië, de flamingo een trekvogel is, meen ik volgens stellige inlichtingen en waarnemingen, dat hij hier op Bonaire een vaste verblijfplaats heeft. Doch nergens anders dan op die twee genoemde plaatsen, nl. aan de „Lage Westkust” en bij de Slagbaai in de nabijheid van Gotó komt hij hier voor. Onopgelost blijft nog de vraag, waarom hij wel aan de „Lage Westkust” en niet bij Slagbaai zijn nest bouwt. Waarschijnlijk zullen deze laatsten in den broedtijd hun burens aan de andere zijde van het eiland of op de ten Oosten nabij gelegen Rogues-eilanden gaan opzoeken. De flamingo leeft altijd in groote troepen bijeen; zonder uitzondering kiest hij altijd een terrein, waar hij langs alle zijden een vrij uitzicht heeft, want hij vermijdt angstvallig de streken, die bewoond of gevaarlijk zijn, zelfs de plassen, waarvan de oevers met bosch of kreupelhout bezet zijn. Uiterst moeilijk valt het, hem eenigszins van nabij te observeeren. Het minste verdachte geritsel of beweging doet hen opvliegen. Nooit ziet men er één afzonderlijk, tenzij een jongen of onbeholpen vogel, die van den grooten troep is afgedwaald. Altijd is er een onder hen, die rondspiedt en wacht houdt. Men herkent hem aan de vormige kromming van den hals, waarbij hij den kop rechtop tegen den rug gedrukt houdt. Schrikt eenig onraad dezen wachtpost op, dan steekt hij plotseling hals en kop hoogopwaarts, als om het gevaar beter te over-

¹⁾ Het eiland Bonaire, één der Nederl. West-Indische eilanden, behoort tot de groep *Bededenwindsche* en ligt ten Oost-Noord-Oosten van Curacao, door een kanaal van 7 geographische mijlen breedte daarvan gescheiden. Zie het Bonaire-nummer van *Neerlandia*, orgaan van het Algem. Nederl. Verbond. December 1907.